

Quickscan Ontwikkeling Keenenburg V, Schipluiden

projectnr.
revisie

auteur(s)

M. Langstraat (Ecoresult)
Collegiale toetsing:
L. Boon (Ecoresult)

Opdrachtgever

E. Riphagen

datum vrijgave

beschrijving revisie

goedkeuring

vrijgave

Projectgroep bestaande uit:

E. Riphagen (Oranjewoud)
L. Boon (Ecoresult)
M. Langstraat (Ecoresult)

Tekstbijdragen:

M. Langstraat (Ecoresult)
Collegiale toetsing:
L. Boon (Ecoresult)

Fotografie:

M. Langstraat (Ecoresult)

Vormgeving:

M. Langstraat (Ecoresult)

Datum van uitgave:

Contactadres:

Zutphenseweg 31D
7418 AH Deventer
Postbus 321
7400 AH Deventer

Copyright ©

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Werkwijze.....	4
1.2.1	<i>Flora- en faunawet .....</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Natuurbeschermingswet.....</i>	<i>4</i>
1.2.3	<i>Bronnenonderzoek.....</i>	<i>4</i>
1.2.4	<i>Verkennend veldbezoek.....</i>	<i>5</i>
1.3	Weersomstandigheden.....	5
1.4	Situatiebeschrijving	6
1.4.1	<i>Huidige situatie.....</i>	<i>6</i>
1.4.2	<i>Geplande werkzaamheden .....</i>	<i>8</i>
1.4.3	<i>Nieuwe situatie.....</i>	<i>8</i>
1.5	Leeswijzer	9
2	Resultaten bronnen- en verkennend veldonderzoek	10
2.1	Beschermde soorten	10
2.1.1	<i>Bronnenonderzoek.....</i>	<i>10</i>
2.1.2	<i>Verkennend veldbezoek.....</i>	<i>10</i>
2.2	Beschermde gebieden.....	16
3	Toetsing	17
3.1	Beschermde soorten	17
3.1.1	<i>Vaatplanten.....</i>	<i>17</i>
3.1.2	<i>Zoogdieren-vleermuizen .....</i>	<i>17</i>
3.1.3	<i>Kleine grondgebonden zoogdieren .....</i>	<i>18</i>
3.1.4	<i>Vogels.....</i>	<i>20</i>
3.1.5	<i>Vissen .....</i>	<i>21</i>
3.1.6	<i>Amfibieën .....</i>	<i>21</i>
3.1.7	<i>Ongewervelden.....</i>	<i>22</i>
3.1.8	<i>Overige soorten .....</i>	<i>22</i>
3.2	Beschermde gebieden.....	22
4	Conclusies en aanbevelingen	23
4.1	Conclusies.....	23
4.1.1	<i>Beschermde soorten .....</i>	<i>23</i>
4.1.2	<i>Beschermde gebieden .....</i>	<i>24</i>
4.2	Aanbevelingen	24
5	Literatuur	26
5.1	Boeken.....	26
5.2	Internet.....	26
	Bijlage 1 Samenvatting Flora- en faunawet.....	27
	Bijlage 2 Samenvatting Natuurbeschermingswet.....	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Oranjewoud heeft Ecoresult een quickscan uitgevoerd. Het doel van de quickscan is het onderzoeken van:

- De potentiële geschiktheid van het plangebied voor onder de Flora- en faunawet beschermde planten en dieren;
- De kans op (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen die gesteld zijn in Beschermd Natuurmonumenten, Natura2000 gebieden of Ecologische Hoofdstructuur, in het kader van de Natuurbeschermingswet en de Nota Ruimte.

Het onderzoek is uitgevoerd in het plangebied Keenenburg V. te Schipluiden en is gelegen in de Gemeente Delfland. Het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1: Globale ligging van het plangebied Keenenburg V. (rood omlijnd). Bron: Google Maps

Aanleiding voor de actualisatie van het verkennend onderzoek (quickscan) is de voorgenomen ontwikkeling van de woonwijk Keenenburg V. te Schipluiden. De woonwijk wordt gerealiseerd aan de zuidelijke rand van de bebouwde kom. Deels zullen hiervoor bestaande panden gesloopt worden en deels worden de woningen gerealiseerd in bestaand groengebied. De werkzaamheden kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde planten, dieren en gebieden. De Flora- en faunawet en/of de Natuurbeschermingswet kan hierdoor worden overtreden. Deze quickscan zoomt in op de eventuele (significant) schadelijke effecten en op welke wijze gehandeld kan worden.

Voorliggende rapportage geeft de onderzoeksresultaten van de quickscan beschermde planten, dieren en gebieden weer.

1.2 Werkwijze

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bronnenonderzoek naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Veldonderzoek om de potentiële geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten te bepalen.

1.2.1 Flora- en faunawet

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Zijn er beschermde soorten op de locatie of in de omgeving waar de activiteiten worden uitgevoerd aanwezig?
- Hebben de activiteiten schadelijke effecten hebben op deze soorten?
- Kunnen maatregelen worden genomen om schadelijke effecten te voorkomen?
- Indien schadelijke effecten niet te voorkomen zijn, is een ontheffing van de Flora- en Faunawet dan mogelijk?

Indien uit het veldbezoek en (eventueel) aanvullend bronnenonderzoek onvoldoende inzicht is gekregen in de potentie van het plangebied voor beschermde flora en fauna wordt dit benoemd in de quickscan en wordt zo nodig (soortgericht) vervolgonderzoek geadviseerd.

1.2.2 Natuurbeschermingswet

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Zijn Beschermd Natuurmonumenten of Natura2000 gebieden in de directe omgeving van het plangebied aanwezig?
- Kan het plan de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het nabijgelegen natura2000 gebied verslechteren of een significant verstoring effect veroorzaken op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen?
- Indien negatieve effecten niet te voorkomen zijn, welk vervolg traject dient dan doorlopen te worden?

1.2.3 Bronnenonderzoek

Bij de toetsing is gekeken naar de streng beschermde (tabel 3) en overig beschermde (tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet en vogels. Treed effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd zijn:

- www.waarneming.nl
- verspreidingsatlassen
- www.quickscanhulp.nl

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het onderzoeksgebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

Voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EL&I. Gekeken is naar de ligging van beschermde gebieden (Natura 2000 gebieden) ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Zuid-Holland (Dossier Natuur en Landschap, interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

1.2.4 *Verkennd veldbezoek*

Naar aanleiding van de uitkomsten van voornoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 8 mei 2012 is een verkennend veldbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Ecoresult, om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend veldbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

1.3 **Weersomstandigheden**

Gedurende het veldbezoek was het gemiddeld ca. 14.0 °C, het was half bewolkt en de wind kwam uit Z 2 Bft. De onderzoeksomstandigheden waren voor het veldbezoek goed (Bron weersomstandigheden: <http://www.knmi.nl/>).

1.4 Situatiebeschrijving

1.4.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen aan de zuidkant van de woonkern Schipluiden. Het plangebied is zeer gevarieerd en bestaat uit een woonwijk, parkachtig gazon, een oude boerderij en een caravanstalling. De bebouwing binnen het plangebied bestaat onder andere uit panden uit omstreeks de jaren '70, oudere woningen, oude boerderij met schuren en de caravanstalling.. Het parkachtige deel van het plangebied bestaat uit intensief onderhouden gazon met (jonge) bomen en struweel. Binnen het plangebied zijn meerdere watergangen met begroeide oevers (deel natuurvriendelijk, deels beschoeid). Langs een aantal van deze watergangen staan relatief oudere knotwilgen. Zie afbeeldingen 1.3, 1.4 en 1.5 voor een gebiedsimpresie.

Het plangebied bestaat uit twee delen: het vastgestelde plangebied dat valt op te delen in een noordelijk en zuidelijk deel (zie afbeelding 1.2). In deze quickscan worden beide gebieden apart behandeld. Omdat het vastgestelde plangebied een sterk gezoneerd karakter heeft is deze in de quickscan tevens in twee delen opgedeeld. Het noordelijke deel (de woonwijk) en het zuidelijke deel (park en de caravanstalling). De quickscan zal dus in twee delen beschreven worden: het noordelijke deel en het zuidelijke deel. Bij de eindconclusie zullen het noordelijke en zuidelijke deel van het plangebied samengevoegd worden. Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven op onderstaand figuur.

Afbeelding 1.2: Begrenzing van het plangebied: noordelijke deel (blauw omlijnd) en zuidelijke deel (rood omlijnd). Bron: Google Maps.

Noordelijk deel

Het noordelijke deel van het plangebied bestaat voor een groot gedeelte uit groot pand uit omstreeks de jaren '70. In dit pand is onder andere het gemeentehuis, brandweer en politie gevestigd. Het pand heeft veel hoeken en blinde muren. De randen van de dakgoot en in de punten van het dak zijn betimmerd met hout (zie afbeelding 1.3). Aan twee zijdes van het pand zijn watergangen aanwezig. Eén van deze watergangen ligt beschut in begroeiing, de andere is meer open gelegen en geflankeerd met knotwilgen. Nabij het grote pand liggen binnen de begrenzing van het plangebied meerdere vrijstaande woningen met groene tuinen. Door deze woonwijk liggen meerdere watergangen met begroeide oevers. De wijk is behoorlijk groen, grotendeels door de grote particuliere tuinen welke grotendeels omringd zijn door hoge wintergroene hagen. Onderstaand een impressie van het gebied.

Afbeelding 1.3: gebiedsimpresie noordelijk deel plangebied.

Zuidelijk deel

Het zuidelijke deel van het plangebied bestaat uit een parkachtig, strak gemaaid gazon met watergangen en een wandelpad (zie onderstaande gebiedsimpresie). Verspreid over het gazon zijn jongere bomen ingeplant. De watergangen hebben natuurlijke, begroeide oevers en zijn veelal geflankeerd door (knot) wilgen. Zuidelijk van het parkachtige gazon ligt binnen de begrenzing van het plangebied een caravanstalling. Het pand van de caravanstalling bestaat voornamelijk uit stalen wanden met schuifdeuren.

Afbeelding 1.4: gebiedsimpresie zuidelijke deel plangebied

1.4.2 *Geplande werkzaamheden*

Voor de realisatie van de woonwijk zal bestaande bebouwing gesloopt worden en bestaand onverhard terrein bouwrijp worden gemaakt. *Op basis van de opgestelde stedenbouwkundige voorwaarden wordt er vanuit gegaan dat de bestaande watergangen behouden zullen blijven. Er zullen dus geen dempwerkzaamheden plaatsvinden. Indien dit wel het geval is zijn schadelijke effecten op vnl. vissen en amfibieën niet uit te sluiten.* Hiernaast zal een deel van de huidige beplanting (met name de lijnvormige beplanting langs de watergangen) behouden blijven.

1.4.3 *Nieuwe situatie*

De beoogde ontwikkeling betreft de realisatie van woonwijk met 45 tot 50 woningen. Aangenomen wordt dat binnen het plangebied de bestaande bebouwing en begroeiing verwijderd wordt en bouwrijp gemaakt wordt. In de stedenbouwkundige voorwaarden zijn de volgende voor ecologie relevante voorwaarden opgenomen:

- Behoud van én extra waardering voor de lange cultuurhistorische watergang met knotwilgen,
- Behoud van bovengenoemde én overige bestaande waterstructuren;
- In verband met duurzaamheid zo min mogelijk verhard oppervlak;

- Het bewust maken van het landschap, het zoveel mogelijk verbinden met de omgeving én een kwalitatief hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte zijn belangrijk in de vertaling van de randvoorwaarden en uitgangspunten naar een stedenbouwkundig plan;
- De lange watergang, parallel aan het eerste deel van de Wilgenlaan, vormt een belangrijke cultuurhistorische as. Door letterlijk ruimte te geven aan deze watergang en haar te versterken door groene bermen en aanplant van wilgen wordt dit een sterke ruimtelijke drager in het plan;
- Een groene openbare zone achter de bebouwing aan de Zouteveensweg en tussen het markante gebouw en de overige bebouwing;
- Een haag met daarvoor een grasveld met bomen verwijst naar de loop van het oorspronkelijke tracé van de Zouteveense weg. Door dit op te nemen in het stedenbouwkundig plan kan opnieuw betekenis worden gegeven aan een stukje dorps cultuurhistorie.

1.5 Leeswijzer

In deze notitie worden achtereenvolgens de resultaten van het veld- en bronnenonderzoek beschreven en het effect van de geplande activiteiten op beschermde flora en fauna in het plangebied getoetst.

2 Resultaten bronnen- en verkennend veldonderzoek

2.1 Beschermden soorten

Op basis van de aanwezige habitats is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten welke (potentieel) in het plangebied voorkomt. Omdat het een éénmalige veldbezoek betreft, is geen compleet beeld van alle aanwezige soorten ontstaan. Op basis van het bronnenonderzoek en de aanwezige habitats was echter een goede inschatting te maken.

2.1.1 Bronnenonderzoek

Bij www.quickscanhulp.nl is een lijst opgevraagd met alle door de Flora- en faunawet beschermde soorten die binnen het kilometerhok van het plangebied voorkomen en van alle beschermde soorten die in de kilometerhokken tot 5 kilometer buiten het plangebied. Op de volgende pagina is de tabel met deze lijst opgenomen.

Tijdens het verkennend onderzoek is specifiek gelet op het voorkomen, sporen of geschikt habitat voor deze soorten.

2.1.2 Verkennend veldbezoek

Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het ontwikkelingsgebied. Tijdens het veldbezoek op 8 mei is geïnventariseerd welke biotopen binnen het plangebied voorkomen. Hiernaast is gelet op sporen of andere tekenen van aanwezigheid van door Flora en faunawet beschermde soorten. Hierbij is specifiek gelet op de soorten die aan de hand van de bureaustudie als potentieel voorkomend zijn aangemerkt. Vanwege de grote hoeveelheid soorten die door de bureaustudie als mogelijk voorkomend aangemerkt worden, zullen deze per soortgroep en vervolgens per deelgebied beschreven worden.

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Daslook	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Rietorchis	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Kleine modderkruiper	Vissen	tabel II	0 - 1 km
Bittervoorn	Vissen	tabel III	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Havik	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Huismus	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Roek	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Spenwer	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Zwarte Wouw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Gewone-, Kleine- of Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Noordse woelmuis (arenicola)	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km
Alpenwatersalamander	Amfibieën	tabel II	1 - 5 km
Brede orchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Gele helmbloem	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Klein glaskruid	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Steenbreekvaren	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Tongvaren	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Wilde marjolein	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Paling	Vissen;Zeeorganismen	tabel II	1 - 5 km
Platte schijfthoren	Zeeorganismen;Weekdieren	tabel III	1 - 5 km
Boommarter	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Meervleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Watervleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km

Tabel 2.1: Flora en faunawet beschermde soorten die tot in een straal van 5 km buiten het plangebied voorkomen (bron: www.quickscanhulp.nl)

Vaatplanten

Noordelijk deel

Binnen het noordelijke deel bestaat het groen met name uit particuliere tuinen en de oevers van de watergangen. Het voorkomen van beschermd flora in tuinen is uitgesloten. Aangeplante flora zijn bij voorbaat niet beschermd door de Flora en faunawet.

De oevers van de watergangen zijn zwaar begroeid (zie afbeelding 2.1). Deze begroeiing bestaat voornamelijk uit wilg, brandnetel en fluitekruid. Deze soorten wijzen op een voedrijke, stikstofrijke en enigszins verstoorde bodem. Het voorkomen van beschermd soorten in dit gebied is onwaarschijnlijk. Verder onderzoek is niet noodzakelijk.

Afbeelding 2.1: Watergang binnen het noordelijke deel

Zuidelijke deel

Het zuidelijke deel van het plangebied bestaat voornamelijk uit strak gemaaid gazon. Het voorkomen van beschermd flora op het gazon is, door het intensieve beheer, uitgesloten. De waterkanten echter worden minder intensief beheerd en zijn begroeid door dovenetel, fluitekruid, heermoes en wilg. Vanwege het vochtige, open karakter en het extensieve beheer zijn de waterkanten geschikt voor orchideeën als rietorchis en brede orchis. Deze soorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen, echter kan het voorkomen niet uitgesloten worden. Nader onderzoek is noodzakelijk.

Vanwege het biotoop is het voorkomen van overige beschermd soorten onwaarschijnlijk.

Zoogdieren-vleermuizen

Noordelijk deel

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zowel in gebouwen als in (oude) bomen voorkomen. Verblijfplaatsen in panden zijn onder andere aanwezig in spouwmuren, achter betimmering en in andere spleten en gaten in muren en daken. In bomen zijn de verblijfplaatsen aanwezig in oude spechtholten en spleten en scheuren in de stam.

Alle panden binnen het noordelijk plangebied, met uitzondering van de Otto van Egmondlaan 8, zijn potentieel geschikt voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Met name het grote pand, waarin onder andere het gemeentehuis en de brandweer gevestigd zijn, is door de vele hoeken, blinde muren en houten betimmering lang de dakgoot en in de punten uitermate geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. Nader onderzoek is noodzakelijk.

De aanwezige bomen binnen het plangebied hebben een te geringe omvang om geschikt te zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Het voorkomen van verblijfplaatsen van boombewonende soorten wordt hierdoor onwaarschijnlijk geacht.

Vliegroutes

De aanwezige watergangen binnen het plangebied zijn sterk begroeid en donker (geen verlichting, zie afbeelding 7). Deze watergangen zijn, samen met de particuliere tuinen, geschikt als vliegroute voor vleermuizen. De watergangen verbinden de wijk met potentiële verblijfplaatsen met het buitengebied (potentieel foerageergebied). Nader onderzoek is noodzakelijk. In de stedelijke randvoorwaarden is opgenomen dat deze watergangen behouden blijven. Indien vleermuizen in het gebied aanwezig zijn, dienen de watergangen zodanig behouden te blijven dat deze geschikt blijven als vliegroute.

Foerageergebied

De aanwezige particuliere tuinen en watergangen zijn, naast vliegroute, tevens geschikt als foerageergebied. Nader onderzoek is noodzakelijk.

Zuidelijke deel

Verblijfplaatsen

De caravan stalling binnen het zuidelijke deel is vanwege het ontbreken van spouwmuren, de stalen wanden en de gladde daken ongeschikt als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Binnen het plangebied zijn geen oudere bomen aanwezig met voldoende omvang om geschikt te zijn voor boombewonende vleermuizen. Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen kan uitgesloten worden.

Vliegroutes

De donkere watergangen binnen het plangebied zijn zeer geschikt als vliegroute voor alle potentieel voorkomende vleermuizen. Met name vanuit de woonwijk en de nabijgelegen boerderijen en woningen, waar potentieel geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn. Mogelijk maken de watergangen deel uit van een groter leefgebied. Nader onderzoek is noodzakelijk.

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als potentieel foerageergebied vanuit de naastgelegen woonwijk en de nabijgelegen boerderijen en woningen voor alle potentieel voorkomende vleermuizen. Met name de aanwezigheid van de watergangen en de afwezigheid van verlichting maken het gebied bijzonder geschikt. Nader onderzoek is noodzakelijk.

Kleine grondgebonden zoogdieren

Binnen alle twee de deelgebieden komen algemene grondgebonden voor zoals konijn, mol en diverse muizensoorten. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling en is de zorgplicht van kracht.

De noordse woelmuis is een soort die vrijwel uitsluitend in vochtige tot natte gras en rietlanden voorkomt. In de overige, drogere, gebieden wordt de soort weg geconcurrereerd door de algemener voorkomende muizensoorten als de aardmuis en veldmuis. Gezien de kenmerken van alle twee de deelgebieden, kan gesteld worden dat deze te droog zijn voor de noordse woelmuis. Het voorkomen van de noordse woelmuis binnen één van de deelgebieden is zeer onwaarschijnlijk.

De boommarter komt voornamelijk voor in gemengde en loofbossen of in meer open gebieden met boomgroepen. Theoretisch is het mogelijk dat de boomgroep in bij de aangrenzende boerderij gebruikt wordt door de boommarter. Echter is het plangebied niet optimaal.

Vogels

Noordelijk deel

Categorie 1-4 vogelsoorten

De huismus en gierzwaluw nestelen beide onder dakpannen van woningen. De vrijstaande woningen binnen het plangebied zijn geschikt voor deze soorten. Hiernaast werden (in het gehele plangebied) grote aantallen huismussen waargenomen. Nader onderzoek is noodzakelijk.

De bomen langs de watergangen zijn met name geschikt voor de sperwer (zie afbeelding 7). Vanwege de dichte begroeiing was het niet mogelijk om het gehele gebied te controleren op aanwezige nesten. Het zicht werd hiervoor teveel belemmerd door de aanwezige bladeren. Nader onderzoek is noodzakelijk.

Categorie 5 vogelsoorten

Binnen het plangebied zijn categorie 5-vogelsoorten (zie bijlage 1) te verwachten. Er zijn echter geen categorie 5-vogelsoorten aangetroffen en/of te verwachten die in de omgeving zeldzaam zijn en waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn vanwege zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden.

Overige vogelsoorten

Binnen het gehele plangebied broeden algemene vogels, waaronder merel en houtduif. In gebruik zijnde nesten zijn onder de Flora- en faunawet strikt beschermd. De periode waarin broedgevallen voor kunnen komen is grofweg van 15 maart tot en met 15 juli. Echter, vaak zijn hier uitzonderingen op. Diverse soorten broeden voor of na deze periode. Indien werkzaamheden in deze periode worden uitgevoerd, dient hieraan voorafgaand het plangebied onderzocht te worden op bezette nesten/broedgevallen zodat broedgevallen niet worden verstoord en verontrust.

Zuidelijke deel

Categorie 1-4 vogelsoorten

De caravanstalling is, vanwege het ontbreken van dakpannen, niet geschikt voor gierzwaluw en huismus. Wel maakt het gebied deel uit van foerageergebied van de huismus. Deze werd in grote aantallen waargenomen in het struweel binnen het plangebied. Bij de inrichting van de woonwijk zullen maatregelen genomen moeten worden om het gebied geschikt te houden voor de huismus.

Binnen het plangebied zijn geen grote bomen aanwezig, die geschikt zijn voor verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels. Wel staan binnen het plangebied naaldbomen die geschikt zijn voor de ransuil. Tijdens het veldbezoek zijn geen braakballen gevonden. Echter waren de bomen ook niet goed bereikbaar door het dichte struikgewas om de bomen heen. Nader onderzoek is noodzakelijk.

De grote gele kwikstaart is een soort die in graslanden broedt. Vanwege het intensief onderhouden karakter van het plangebied wordt deze soort niet binnen de begrenzing verwacht. Waarschijnlijk broedt deze in één van de nabij gelegen weilanden.

Categorie 5 vogelsoorten

Binnen het plangebied zijn categorie 5-vogelsoorten (zie bijlage 1) te verwachten. Er zijn echter geen categorie 5-vogelsoorten aangetroffen en/of te verwachten die in de omgeving zeldzaam zijn en waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn vanwege zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden.

Overige vogelsoorten

Binnen het gehele plangebied broeden algemene vogels, waaronder merel en houtduif. In gebruik zijnde nesten zijn onder de Flora- en faunawet strikt beschermd. De periode waarin broedgevallen voor kunnen komen is grofweg van 15 maart tot en met 15 juli. Echter, vaak zijn hier uitzonderingen op. Diverse soorten broeden voor of na deze periode. Indien werkzaamheden in deze periode worden uitgevoerd, dient hieraan voorafgaand het plangebied onderzocht te worden op bezette nesten/broedgevallen zodat broedgevallen niet worden verstoord en verontrust.

2.2 Beschermde gebieden

Het plangebied bevindt zich niet binnen de begrenzing van de EHS (zie afbeelding 2.2). De dichtstbijzijnde EHS ligt op circa 1 kilometer afstand. Dit is buiten de invloedssfeer van het plangebied. Binnen een straal van 3 kilometer zijn geen door de Natuurbeschermingswet '98 beschermde gebieden aanwezig.

Afbeelding 2.2: Ligging planlocatie (rood omlijnd) t.o.v. gebieden vallend onder de EHS (groen gearceerd)
(Bron <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>)

3 Toetsing

3.1 Beschermden soorten

In dit hoofdstuk wordt het effect van de geplande activiteiten op het (potentieel) voorkomen van beschermde flora en fauna (tabel 2, 3 en vogels) in het plangebied getoetst aan de Flora- en faunawet. De toetsing gebeurt op basis van het 'stoplichtenmodel'.

Groen	Uitvoering van de geplande activiteiten op de benoemde locatie heeft geen effect op beschermde flora en fauna (tabel 2, 3 en vogels). Aanvullend (soortgericht) vervolgonderzoek en/of ontheffingsaanvraag is niet nodig. Mitigerende maatregelen dienen indien van toepassing voorafgaand en/of tijdens de uitvoering wel getroffen te worden.
Oranje	Uitvoering van de geplande activiteiten heeft mogelijk effect op beschermde flora en fauna (tabel 2, 3 en vogels). Aanvullend soortgericht vervolgonderzoek en/of maatregelen zijn nodig. Op basis van de uitkomsten van aanvullend onderzoek dient bepaald te worden of ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet mogelijk/nodig is of mitigerende maatregelen getroffen kunnen worden.
Rood	Uitvoering van de geplande activiteiten heeft zeker effect op beschermde flora en fauna (tabel 2, 3 en vogels). Uitvoeren van mitigerende maatregelen is nodig en/of er dient indien mogelijk een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Het gehele plangebied is 'oranje'. Onderstaand wordt per soortgroep en deelgebied de eventuele effecten beschreven.

3.1.1 Vaatplanten

Uit de bureaustudie is gebleken dat binnen een straal van 0-5 kilometer van het plangebied verschillende beschermde plantensoorten voorkomen. Deze soorten zijn rietorchis, brede orchis, daslook, tongvaren, steenbreekvaren, gele helmblom, klein glaskruid en wilde marjolein.

Noordelijke deel

Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop is het voorkomen van beschermde flora binnen de begrenzing van het noordelijke deel van het plangebied onwaarschijnlijk. Nader onderzoek is niet nodig.

Zuidelijke deel

De oevers van de watergangen zijn potentieel geschikt voor orchideeën. Uit het bronnen onderzoek is gebleken dat binnen een straal van één kilometer van het plangebied de rietorchis en de brede orchis voorkomen. Aan de hand van het veldbezoek kan het voorkomen van deze soorten niet uitgesloten worden. Door de geplande werkzaamheden (bouwrijp maken) kunnen deze soorten verdwijnen worden. Nader onderzoek is noodzakelijk.

3.1.2 Zoogdieren-vleermuizen

Uit het bronnenonderzoek bleek dat er binnen een straal van één kilometer rond het plangebied waarnemingen zijn gedaan van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Binnen een straal van 1-5 km zijn tevens waarnemingen gedaan van de rosse vleermuis, watervleermuis en meervleermuis. De dwergvleermuis en laatvlieger zijn soorten

die regelmatig tot uitsluitend binnen de bebouwde kom voorkomen. De overige drie soorten komen vaker voor in bossen, landelijk of waterrijk gebied.

Alle vleermuissoorten zijn zwaar beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Noordelijke deel

De bebouwing binnen het noordelijke deel van het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Bij sloop van deze panden worden vleermuizen mogelijk verstoord en verdwijnen potentiële verblijfplaatsen. Vanwege de beperkte omvang van de aanwezige bomen worden geen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen verwacht. De particuliere tuinen en watergangen binnen het plangebied zijn geschikt als vliegroute en foerageergebied. De watergangen zullen echter behouden blijven. Indien de watergangen daadwerkelijk gebruikt worden als vliegroute zullen maatregelen genomen moeten worden om deze functie te behouden.

Nader onderzoek naar het gebruik van het noordelijke deel van het plangebied door vleermuizen is noodzakelijk.

Zuidelijke deel

Vanwege het ontbreken van geschikte gebouwen en oudere bomen is het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten. Echter maakt het zuidelijke deel van het plangebied mogelijk wel deel uit van een groter leefgebied voor vleermuizen. Door het donkere karakter en de aanwezige watergangen is het gebied zeer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen uit de naastgelegen woonwijk en de omliggende woningen en boerderijen. Indien het gebied daadwerkelijk deel uitmaakt van een leefgebied zijn maatregelen om de functie te behouden noodzakelijk. Nader onderzoek naar het gebruik van het gebied door vleermuizen is noodzakelijk.

3.1.3 *Kleine grondgebonden zoogdieren*

Uit het bronnen onderzoek is gebleken dat de noordse woelmuis is waargenomen binnen een straal van een kilometer van het plangebied. De boommarter is waargenomen binnen een straal van 1-5 km van het plangebied. Beide soorten behoren tot de 3de tabel van de Flora en faunawet (strikt beschermd). Vanwege de overeenkomende conclusies worden de deelgebieden in deze paragraaf niet apart beschreven.

De noordse woelmuis is een soort die vrijwel uitsluitend in vochtige tot natte gras en rietlanden voorkomt. In de overige, drogere, gebieden wordt de soort weg geconcurrereerd door de algemener voorkomende muizensoorten als de aardmuis en veldmuis. Gezien de kenmerken van alle twee de deelgebieden, kan gesteld worden dat deze te droog zijn voor de noordse woelmuis. Hiernaast blijkt uit de bureaustudie (bron: www.waarneming.nl) dat alle waarnemingen van de noordse woelmuis uitsluitend in de naastgelegen polder, de Dorppolder gedaan zijn. Deze polder ligt op nog geen kilometer afstand van het plangebied. Waarschijnlijk betreffen de waarnemingen van de noordse woelmuis die door quickscanhulp.nl zijn opgegeven dieren uit de Dorppolder. Het voorkomen van de noordse woelmuis binnen één van de deelgebieden is zeer onwaarschijnlijk. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

De boommarter komt voornamelijk voor in gemengde en loofbossen of in meer open gebieden met boomgroepen. Theoretisch is het mogelijk dat de boomgroep in de naast gelegen boerderij gebruikt wordt door de boommarter. Echter is het plangebied niet optimaal. Hiernaast blijkt uit de bureaustudie dat alle waarnemingen van de boommarter aan de noordelijke en noordwestelijke kant van Delft gedaan zijn (bron www.waarneming.nl). Het voorkomen van de boommarter binnen de begrenzing van het plangebied is onwaarschijnlijk. Verder onderzoek is niet noodzakelijk.

Vanwege het ontbreken van geschikt habitat worden geen strikt beschermde grondgebonden zoogdieren verwacht. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Er is een kans op de aanwezigheid van tabel 1 soorten waaronder egel, huisspitsmuis en mol. Voor activiteiten met effect op deze soorten geldt vrijstelling indien het werk zorgvuldig (conform artikel 2 van de Flora- en faunawet) uitgevoerd wordt. Door de lage trefkans zijn extra ecologische maatregelen niet nodig. Artikel 2 'Zorgplicht' van de Flora- en faunawet blijft van toepassing:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
- De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

3.1.4 Vogels

Noordelijke deel

Categorie 1-4

De bebouwing binnen de begrenzing van het noordelijke deel is potentieel geschikt voor soorten als de huismus en gierzwaluw. Hiernaast zijn de hogere bomen langs de watergangen potentieel geschikt voor de sperwer. Door de sloop van de panden en kap van bomen zullen potentiële verblijfplaatsen verdwijnen of verstoord worden. Nader onderzoek is noodzakelijk.

Categorie 5

In de aanwezige beplanting zijn nesten van categorie 5-vogelsoorten (zie bijlage 1) te verwachten. Binnen het plangebied zijn echter geen categorie 5-vogelsoorten aangetroffen en/of te verwachten die in de omgeving zeldzaam zijn en waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn vanwege zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden.

Overige vogelsoorten

Het aanwezige groen wordt vrijwel zeker door algemene vogelsoorten gebruikt om in te broeden. Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa half maart tot half juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Zuidelijke deel

Binnen de begrenzing van het zuidelijke deel zijn naaldbomen aanwezig welke geschikt zijn als horstboom voor de ransuil. De realisatie van de woonwijk kan negatieve effecten hebben op deze functie. Nader onderzoek is noodzakelijk.

In het zuidelijke deel van het plangebied worden, vanwege het ontbreken van geschikt habitat, geen verblijfplaatsen van overige jaarrond beschermde soorten verwacht.

Categorie 5

In de aanwezige beplanting zijn nesten van categorie 5-vogelsoorten (zie bijlage 1) te verwachten. Binnen het plangebied zijn echter geen categorie 5-vogelsoorten aangetroffen en/of te verwachten die in de omgeving zeldzaam zijn en waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn vanwege zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden.

Overige vogelsoorten

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere broedende 'algemene' broedvogels aangetroffen, waaronder een nest van de staartmees. Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa half maart tot half juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

3.1.5 *Vissen*

Uit de bureaustudie is gebleken dat er binnen een straal van een kilometer waarnemingen gedaan zijn van de kleine modderkuiper kleine modderkruiper (tabel 2) en de bittervoorn (tabel 3) voor. Beide soorten zijn beschermd door de Flora- en faunawet (zie bijlage 2). Vanwege de overeenkomende conclusies worden de deelgebieden in deze paragraaf niet apart beschreven.

De aanwezige watergangen binnen het gehele plangebied zijn geschikt voor deze soorten. Echter zullen de watergangen behouden blijven. Er zullen geen werkzaamheden aan de watergangen plaatsvinden. Hierdoor worden geen effecten van de woningbouw op eventueel aanwezige vissen verwacht. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Indien alsnog werkzaamheden aan de watergangen plaats gaan vinden is nader onderzoek naar het voorkomen van deze soorten alsnog noodzakelijk.

3.1.6 *Amfibieën*

Uit bronnen onderzoek is gebleken dat in een straal van 1 -5 kilometer in het plangebied de alpenwatersalamander is waargenomen. Vanwege de overeenkomende conclusies worden de deelgebieden in deze paragraaf niet apart beschreven. Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop (kleine geïsoleerde wateren, ongebruikte graslanden, houtwallen) is het voorkomen van beschermd amfibieën in alle twee de deelgebieden uitgesloten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

3.1.7 *Ongewervelden*

Uit bronnen onderzoek is gebleken dat in een straal van 1 -5 kilometer om het plangebied de platte schijfhoren is waargenomen. Deze soort is strikt beschermd door de Flora- en faunawet.

Noordelijke deel

Vanwege het ontbreken van geschikt habitat wordt het voorkomen van de platte schijfhoren in dit deel van het plangebied niet verwacht.

Zuidelijke deel

De watergangen in het zuidelijke deel zijn geschikt voor deze soort. Er zullen geen werkzaamheden aan de watergangen plaatsvinden. Hierdoor worden geen effecten van de woningbouw op eventueel aanwezige platte schijfhorens verwacht. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Indien alsnog werkzaamheden aan de watergangen plaats gaan vinden is nader onderzoek naar het voorkomen van de platte schijfhoren noodzakelijk.

3.1.8 *Overige soorten*

Vanwege de overeenkomende conclusies worden de deelgebieden in deze paragraaf niet apart beschreven. Er zijn geen beschermde reptielen, vlinders, libellen, overige ongewervelden verwacht of aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten, ook zijn geen beschermde soorten bekend uit de bureaustudie. Effecten worden dan ook niet verwacht.

3.2 **Beschermde gebieden**

Voor wat betreft de EHS is alleen bij een directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Ook wordt verwacht dat er geen significant negatieve effecten zijn op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het project (dichtstbijzijnde EHS-gebied ligt op meer dan een kilometer afstand). De ruimtelijke ontwikkeling heeft minimaal effect op de directe omgeving van het plangebied. Vanuit dit oogpunt zijn voor de EHS geen belemmeringen.

Binnen een straal van 3 kilometer zijn geen door de Natuurbeschermingswet '98 beschermde gebieden aanwezig. Effecten op door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden zijn uitgesloten.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

4.1.1 Beschermde soorten

In onderstaande tabel zijn de zwaarder beschermde soorten en/of soortgroepen opgenomen die mogelijk in het gehele plangebied voorkomen. Daarbij zijn tevens de mogelijke effecten van de voorgenoemde ingreep aangegeven en de eventuele noodzaak voor een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

Soortgroep/soort	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/opmerkingen
Vaatplanten	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Met name de waterkanten zijn potentieel geschikt voor verschillende soorten beschermde flora
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen, foerageergebied en vliegroutes.
Huismus en gierzwaluw	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar verblijfplaatsen in woningen en boerderij
Jaarrond beschermde roofvogels	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar jaarrond beschermde nesten in directe omgeving gehele plangebied
Uilen (kerkuil, steenuil, ransuil)	Mogelijk	Ja	Mogelijk	Onderzoek naar jaarrond beschermde nesten in directe omgeving zuidelijk deel plangebied
Kleine modderkruiper en bittervoorn	Nee	Nee	Nee	Vanwege behoud van watergangen worden geen effecten verwacht
Platte schijfhoren	Nee	Nee	Nee	Vanwege behoud van watergangen worden geen effecten verwacht
Broedende vogels	Mogelijk	Nee	Niet mogelijk	(start met) Werken buiten broedseizoen

Tabel 4.1: Voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied en de noodzaak voor ontheffing.

Indien beschermde soorten tijdens het aanvullend onderzoek worden aangetroffen dient een mitigatieplan te worden opgesteld waarmee effecten vooraf worden voorkomen door maatregelen te treffen. Indien het mitigatieplan effecten voorkomt is in het kader van een omgevingsvergunning een 'verklaring van geen bedenking' niet noodzakelijk.

Indien vooraf geen effecten te voorkomen zijn door maatregelen, moet een ontheffing (of een verklaring van geen bedenking via omgevingsvergunning) worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I).

Vervolgonderzoek noordelijke en zuidelijke deel van het plangebied

Vaatplanten

Langs de waterkanten binnen het plangebied komen mogelijk beschermde orchideeën voor. Wij adviseren daarom vervolgonderzoek naar beschermde flora uit te laten voeren. Orchideeënonderzoek dient uitgevoerd te worden in de periode mei, juni en juli (bloeiperiode).

Vleermuizen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende kan niet uitgesloten worden. Hiernaast vervult het plangebied mogelijk een belangrijke functie als foerageergebied en vliegroute. Wij adviseren daarom vervolgonderzoek naar vleermuizen uit te laten voeren. Vleermuisonderzoek dient uitgevoerd te worden in de periode maart tot en met september. Verspreid over deze periode dienen meerdere bezoeken uitgevoerd te worden (conform Vleermuisprotocol Netwerk Groene Bureau's).

Huismus en gierzwaluw

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van huismus en gierzwaluw in de aanwezige woningen kan niet worden uitgesloten. Hiernaast vervult het plangebied mogelijk een belangrijke functie als foerageergebied. Wij adviseren daarom vervolgonderzoek naar het gebruik van het plangebied door de huismus en gierzwaluw uit te laten voeren. Het onderzoek zal tussen februari en half juli uitgevoerd moeten worden (conform inventarisatierichtlijnen van SOVON).

Jaarrond beschermde roofvogels en uilen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van jaarrond beschermde roofvogels en uilen kan niet worden uitgesloten. Wij adviseren daarom vervolgonderzoek naar jaarrond beschermde nesten van roofvogels en uilen uit te laten voeren. Het onderzoek naar nestindicatieve waarnemingen zal tussen februari en half juli uitgevoerd moeten worden (conform inventarisatierichtlijnen van SOVON).

4.1.2   *Beschermde gebieden*

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

In de omgeving van het plangebied zijn geen door de Natuurbeschermingswet '98 beschermde gebieden aanwezig.

4.2   **Aanbevelingen**

Er is een zeer grote kans op aanwezigheid van broedgevallen van vogels, waaronder staartmees, merel en stadsduif. In gebruik zijnde nesten zijn onder de Flora- en faunawet strikt beschermd. De periode waarin broedgevallen voor kunnen komen is grofweg van 15 maart tot en met 15 juli. Echter, vaak zijn hier uitzonderingen op. Alle snoeiwerkzaamheden staan gepland in de maand oktober. Hierdoor zijn er geen effecten te verwachten op broedende vogels.

Er is een grote kans op de aanwezigheid van tabel 1 soorten waaronder egel, huisspitsmuis en mol. Voor activiteiten met effect op deze soorten geldt vrijstelling indien het werk zorgvuldig (conform artikel 2 van de Flora- en faunawet) uitgevoerd wordt. Door de lage trefkans zijn

extra ecologische maatregelen niet nodig. Artikel 2 'Zorgplicht' van de Flora- en faunawet blijft van toepassing:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
- De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

5 Literatuur

5.1 Boeken

Marijnissen J., 2003. Flora van de lage landen, Tirion uitgevers, Baarn
Dietz, C., Helversen, O. van, Nill, D., 2011, Vleermuizen, Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Zoogdierverseniging, Utrecht

5.2 Internet

Algemene Handreiking natuurbeschermingswet, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005:
http://www.minInv.nl/portal/page?_pageid=116%2C1640321&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=14853
KNMI, Daggegevens van het weer in Nederland:
[http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi?day=document.forms\[Invoer\].day.value&month=document.forms\[Invoer\].month.value&year=document.forms\[Invoer\].year.value](http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi?day=document.forms[Invoer].day.value&month=document.forms[Invoer].month.value&year=document.forms[Invoer].year.value)
Leidraad bepaling significantie van het Steunpunt/Regiebureau Natura2000, 2009:
<http://www.natura2000.nl/files/leidraad-bepaling-significantie-update-versie-27052010.pdf>
Quickscanhulp <http://www.quickscanhulp.nl/>
Kaartenmachine beschermde gebieden ministerie van EL&I:
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>
Ontwerp Wet Natuur 0.2:
<http://www.internetconsultatie.nl/wetnatuur>
Kaarten en gebiedsoverzicht: maps.google.nl
Informatie en verspreidingsinformatie vogels: www.sovon.nl
Informatie en verspreidingsinformatie amfibieën, vissen en andere waterorganismen:
www.ravon.nl
Informatie en verspreidingsinformatie zoogdieren: www.zoogdierverseniging.nl
Gebiedsspecifieke verspreidingsinformatie www.waarneming.nl

Bijlage 1 Samenvatting Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk worden de meest relevante onderdelen van de Flora- en faunawet besproken ten behoeve van de toetsing van de effecten van de maatregelen welke reeds eerder benoemd zijn. Voor meer informatie over toepassing van de Flora- en faunawet in de praktijk zij verwezen naar “Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!”¹

De Flora- en faunawet beoogt de bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten. Dit gebeurt met name door middel van:

- de Algemene zorgplicht en
- Verbodsbepalingen.

Voor de verbodsbepalingen kent de Flora- en faunawet zowel vrijstellingsmogelijkheden als een ontheffingsplicht. Ontheffingen en vrijstellingen worden alleen verleend indien werkzaamheden geen afbreuk doen aan de duurzame instandhouding van planten- of dierpopulatie(s). Voor soorten die in bijlage IV (tabel 3) van de Habitatrichtlijn worden genoemd en voor de per Algemene Maatregel van Bestuur (Vrijstellingenbesluit) aangewezen zeldzame en bedreigde soorten (tabel 3) gelden daarnaast verzwaarde eisen.

Algemene zorgplicht

Artikel 2 van de Flora- en faunawet formuleert de algemene zorgplicht aldus:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
- De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

---

¹www.minlnv.nl/cdlpub/servlet/CDLServlet?p_file_id=14765

Verbodsbepalingen

De volgende artikelen zijn in dit kader relevant:

Artikel	Verbodsbepaling
8	het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
11	het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing, hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het gebied waar de maatregelen getroffen worden. Deze soorten zijn ingedeeld in drie tabellen. In tabel 1 vindt u de lichtst beschermde soorten, in tabel 3 de zwaarst beschermde en in tabel 2 vindt u de overige soorten.

Tabel 1 - Algemene soorten: algemene vrijstelling of ontheffing/lichte toets. Licht beschermd.

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als deze soorten op de locatie voorkomen, en uw werk valt onder de werkzaamheden:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

dan geldt daarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Als geen sprake is van dit type werkzaamheden, moet u ontheffing aanvragen.

Tabel 2 – Overige soorten: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/lichte toets. Matig beschermd.

Deze soorten krijgen een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden zoals beschreven onder tabel 1 en indien u handelt volgens een gedragscode die is goedgekeurd door de Minister van LNV. Valt uw werk niet onder de werkzaamheden zoals benoemd bij tabel 1, dan moet u een ontheffing aanvragen.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de Algemene Maatregel van Bestuur: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/uitgebreide toets. Zwaar beschermd.

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals benoemd onder tabel 1, dan hangt het nog van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of dat een ontheffing nodig is waarvoor de uitgebreide toets geldt. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat u voor deze soorten ontheffing moet aanvragen en er geldt geen vrijstelling met gedragscode.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet in de tabellen opgenomen. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor activiteiten die genoemd zijn onder tabel 1 geldt een vrijstelling als u handelt volgens een goedgekeurde gedragscode. Voor alle andere activiteiten moet u een ontheffing aanvragen. Voor vogels geldt overigens dat vooral in het broedseizoen sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als uw werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Per brief van 25 augustus 2009 heeft bevoegd gezag laten weten nieuw beleid te hebben met betrekking tot vogels. Hierin staat een aangepaste lijst met jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels².

In geval van overtredingen van de Flora- en faunawet kan de handhaver het werk stilleggen, activiteiten verbieden of beëindigen en/of proces-verbaal opmaken. Overtredingen van de Flora- en faunawet zijn een economisch delict. Hierop zijn relatief hoge boetes mogelijk, die door de rechter worden opgelegd. In alle gevallen worden geconstateerde overtredingen behandeld door het Openbaar Ministerie (Justitie).

---

² Het betreft hier de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van de vogelsoorten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespindief en zwarte wouw.

Bijlage 2 Samenvatting Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 biedt de juridische basis voor onder andere de aanwijzing van te beschermen gebieden en de vergunningverlening. Ook de internationale verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn worden door middel van deze wet juridisch verankerd. Natura2000 gebieden zijn de belangrijkste beschermingsgebieden die zijn aangewezen. Natura2000 is een netwerk van de meest waardevolle natuurgebieden van Europa en vormt de hoeksteen van het beleid van de Europese Unie voor behoud en herstel van biodiversiteit. Iedere lidstaat meldt hiervoor natuurgebieden aan via een Aanwijzingsbesluit waarin de begrenzing en de instandhoudingsdoelen van het gebied vastgelegd worden. De natuurbeschermingswet geeft invulling aan de gebiedsbescherming van waardevolle natuurgebieden.

De Natuurbeschermingswet kent verschillende soorten beschermde gebieden waarvan de Natura2000 gebieden de belangrijkste zijn. Voor Natura2000 gebieden dient een beheerplan opgesteld te worden waarin o.a. de maatregelen die nodig zijn om de doelen te halen genoemd staan. Daarnaast staat er ook in welk gebruik al dan niet vergunningplichtig is. Voor het Natura2000 gebied Oosterschelde is dit beheerplan momenteel nog niet gereed.

Projecten of handelingen die een negatief effect op de Natura2000 gebieden hebben is een vergunning nodig (mits vrijgesteld via het beheerplan). Van negatieve effecten is sprake als het leefgebied of het habitatype van de genoemde instandhoudingsdoelen verslechtert of worden verstoord. Ook activiteiten buiten het Natura2000 gebied kunnen vergunningplichtig zijn indien de activiteiten negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het gebied kunnen veroorzaken ('externe werking').

Een eventuele vergunning kan pas worden afgegeven nadat er duidelijk is gemaakt aan het bevoegd gezag dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. In de oriëntatiefase (ook wel voortoets) wordt onderzocht of een activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura2000 gebied en of deze gevolgen significant zijn (voor wat significant is volgen wij de 'Leidraad significantie van het Steunpunt/Regiebureau Natura2000: <http://www.natura2000.nl/files/leidraad-bepaling-significantie-update-versie-27052010.pdf> . Deze eventuele gevolgen moeten ook in samenhang worden beoordeeld met die van andere plannen en projecten (cumulatieve effecten). Indien de oriëntatiefase uitwijst dat er geen effecten zijn, zijn er vanuit de Natuurbeschermingswet geen verdere verplichtingen of beperkingen voor de uitvoering van de activiteit. Het is echter aan te bevelen om de resultaten van de ze oriëntatiefase te overleggen met het bevoegd gezag, om te bezien of zij zich in de conclusies van het onderzoek kunnen vinden.

Indien er wel effecten zijn, maar niet significant, dan kan het bevoegd gezag vragen om een nadere toetsing waar de effecten worden gespecificeerd. Naar aanleiding daarvan kan het bevoegd gezag nogmaals beoordelen of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Eventueel kunnen beperkende voorwaarden aan de vergunning worden meegegeven.

Zie voor een verdere uitleg van de bepalingen in de Natuurbeschermingswet de 'Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet' van het voormalige Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (http://www.minlnv.nl/portal/page?_pageid=116%2C1640321&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=14853)